

Praha 14. 2. 2008

4

Činnost oboru psychiatrie v roce 2006

Activity in branch of psychiatry in 2006

Souhrn

Počet ambulantních psychiatrických ošetření - vyšetření klesl oproti předchozímu roku o 1 % (tj. na 2 662 302 vyšetření), nárůst byl zaznamenán u počtu prvních ošetření (o 1,9 %). Celkově bylo v roce 2006 ošetřeno 458 500 pacientů, psychiatrickou péčí vyhledávaly častěji ženy. Aktuální informace o činnosti oboru psychiatrie přináší také údaje o struktuře prvních ošetření v ambulantních psychiatrických zařízeních, mírách incidence a prevalence vybraných skupin psychiatrických diagnóz a jejich regionální diferenciaci a o počtech vyšetření na HIV, HAV, HBsAg a HCV provedených na ambulantních odděleních a pracovištích psychiatrie a sexuologie.

Summary

Number of psychiatric examinations has decreased about 1 % since previous year (it is exactly 2 662 302 examinations), growing number of first psychiatric examinations in out-patient care has been founded (about 1.9 %). Altogether 458 500 patients were treated in 2006; women often needed psychiatric care. Actual information about activity in branch of psychiatry contents also data about structure of first psychiatric examinations in out-patient care, incidence and prevalence of selected psychiatric groups of diagnoses and their regional dislocation and about number of examinations on HIV, HAV, HBsAg and HCV realised in psychiatric departments and establishments of out-patient care.

Aktuální informace o činnosti oboru psychiatrie čerpá z údajů pravidelného ročního sběru dat v rámci programu statistických zjišťování NZIS, konkrétně z ročního výkazu o činnosti zdravotnických zařízení pro obor psychiatrie. Tento výkaz vyplňují každoročně všechna ambulantní pracoviště psychiatrie, sexuologie, včetně ambulantních částí nemocnic, zařízení poskytující parciální hospitalizaci (stacionáře) a zařízení krizové intervence státních i nestátních zdravotnických organizací všech rezortů. Návratnost výkazu byla i v roce 2006 vysoká; 96,46 %.

K 31. 12. 2006 bylo v České republice zaregistrováno 903 oddělení a pracovišť psychiatrie, tj. o 1 % více než v předchozím roce a o pětinu více než v roce 2000. Péči o AT pacienty zajišťovalo 388 oddělení a pracovišť a jejich počet se poprvé za sledované období snížil, a to o více než 3 % proti roku 2005.

Činnost na odděleních a pracovištích psychiatrie zajišťovalo celkem 1 228,69 odborných pracovníků (přepočtené počty včetně smluvních pracovníků). Z celkového počtu bylo 720,13 lékařů, z nich 691,04 mělo specializaci v oboru psychiatrie. Počet zdravotnických pracovníků nelékařů s odbornou způsobilostí (ZPBD) činil 396,81 úvazku, psychologů 75,35 úvazku a ostatních odborných pracovníků 36,40 úvazku. Ve srovnání s rokem 2005 došlo k nepatrnému úbytku úvazků odborných pracovníků, a to o 1 úvazek. V samostatných ordinacích lékařů specialistů poskytovalo péči 75 % z celkového počtu lékařů, v ostatních ambulantních zařízeních necelých 6 % a v ambulantních částech lůžkových zařízení necelých 20 % lékařů.

Celkem bylo na odděleních a pracovištích psychiatrie provedeno 2 662 302 vyšetření - ošetření, o 1 % méně než v předešlém roce. Od roku 2000 jejich počet vzrostl o 29,4 %. Celkem bylo ve sledovaném roce ošetřeno 458 500 pacientů (rovná se počtu prvních ošetření). Proti předešlému roku došlo k nepatrnému nárůstu o necelá 2 %. Při porovnání s rokem 2000 dochází u dospělé populace k nárůstu počtu pacientů o téměř jednu třetinu (o 31,7 %) a rychleji roste počet žen než mužů. Počet pacientů ve věkové skupině 0–19 let během posledních šesti let klesl o 5 %.

Stejně jako v předešlých letech i v roce 2006 vyhledaly psychiatrickou péči častěji ženy než muži. Jejich podíl na celkovém počtu vyšetření i na počtu prvních vyšetření činil téměř 60 %, a to i při srovnání v jednotlivých krajích.

Statisticky jsou sledovány vybrané skupiny diagnóz, pro které byli pacienti v daném roce prvně ošetřeni. Nejčastějšími vyšetřeními u pacientů byly neurotické poruchy (38,8 %) a afektivní poruchy (19,4 %). Dalšími častými poruchami, které byly u pacientů diagnostikovány, byly organické duševní poruchy a schizofrenie, i když jejich výskyt byl v porovnání s předchozími skupinami diagnóz již nižší a podíl ošetření pro tato onemocnění byl u organických duševních chorob 10,4 % a u schizofrenie 8,6 %.

Nejvyšší míra prevalence u vybraných psychiatrických diagnóz byla zjištěna stejně jako v předchozích letech u skupin diagnóz neurotické poruchy (182,8 ošetření na 10 tisíc obyvatel), afektivní poruchy (91,2 ošetření) a organické duševní poruchy (49,1 ošetření).

Míra prevalence byla nejvyšší v Hl. m. Praze, a to téměř o 80 % vyšší než průměr za republiku, a v Olomouckém kraji (o necelých 37 % vyšší). Nejnižší byl tento ukazatel ve Středočeském a Karlovarském kraji, a to o 40 % nižší než celorepublikový průměr.

Míra incidence a prevalence u vybraných psychiatrických diagnóz byla jednou z nejvyšších v Hlavním městě Praze vyjma skupiny diagnóz mentální retardace, které zde byly hluboko pod celorepublikovým průměrem. Míra incidence a prevalence byla vyšší v ostatních krajích než v Hlavním městě Praze především u diagnózy F10. Nejvyšší incidenci u této diagnózy měl Zlínský kraj, a to dvakrát vyšší než průměr v ČR, nejvyšší prevalenci Olomoucký kraj, o více než tři čtvrtiny vyšší. Dále u skupiny diagnóz vývojové poruchy v dětství a adolescenci, kde byla nejvyšší míra incidence i prevalence v Královéhradeckém kraji (o tři čtvrtiny vyšší než celorepublikový průměr).

Z porovnání podílu vyšetření v jednotlivých skupinách psychiatrických diagnóz podle pohlaví je zřejmé, že se ženy častěji potýkají s afektivními, neurotickými a organickými duševními poruchami a schizofrenií. Muži jsou častěji ošetřováni v souvislosti s poruchami vyvolanými alkoholem a ostatními psychoaktivními látkami a s vývojovými poruchami v dětství a adolescenci. Měli také významný podíl vyšetření na diagnózu patologické hráčství (více než 91 % z 1 341 vyšetření) a sexuální poruchy/deviace (více než 82 % z 3 437 vyšetření).

Na ambulantních odděleních a pracovištích psychiatrie a sexuologie bylo provedeno celkem 2 191 vyšetření na HIV, z toho u 4 osob byl provedený test pozitivní. Dále bylo vyšetřeno 1 559 vzorků na HAV (hepatitis A virus způsobující virový zánět jater typu A), 2 533 vzorků na HBsAg (australský antigen, jehož přítomnost svědčí o onemocnění, eventuálně o nosičství virového zánětu jater typu B) a 2 194 testů na HCV (hepatitis C virus způsobující virový zánět jater typu C). Pozitivní výsledek byl zjištěn u 187 vyšetření v případě HAV, 203 v případě HBsAg a 383 na virus HCV.

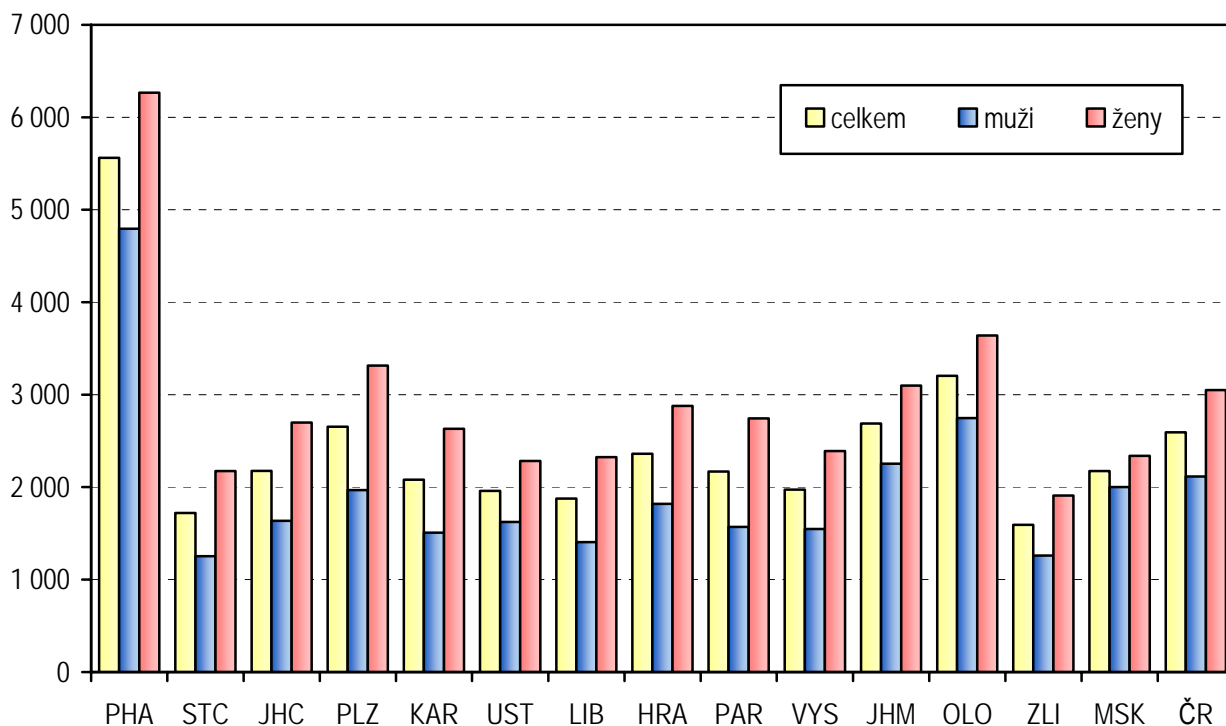
V roce 2006 došlo poprvé k meziročnímu poklesu celkového počtu ošetření-vyšetření, a to o 1%, ale stále roste počet prvních vyšetření, tedy počet vyšetřených osob na duševní poruchy (nárůst o téměř 2 %). Největší nárůst míry prevalence a incidence proti roku 2005 byl zaznamenán u skupiny diagnóz F10–F19 - poruchy způsobené užíváním psychoaktivních látek (nárůst míry incidence o 9,6 % a míry prevalence o 7 %).

Míra incidence a prevalence vybraných psychiatrických diagnóz

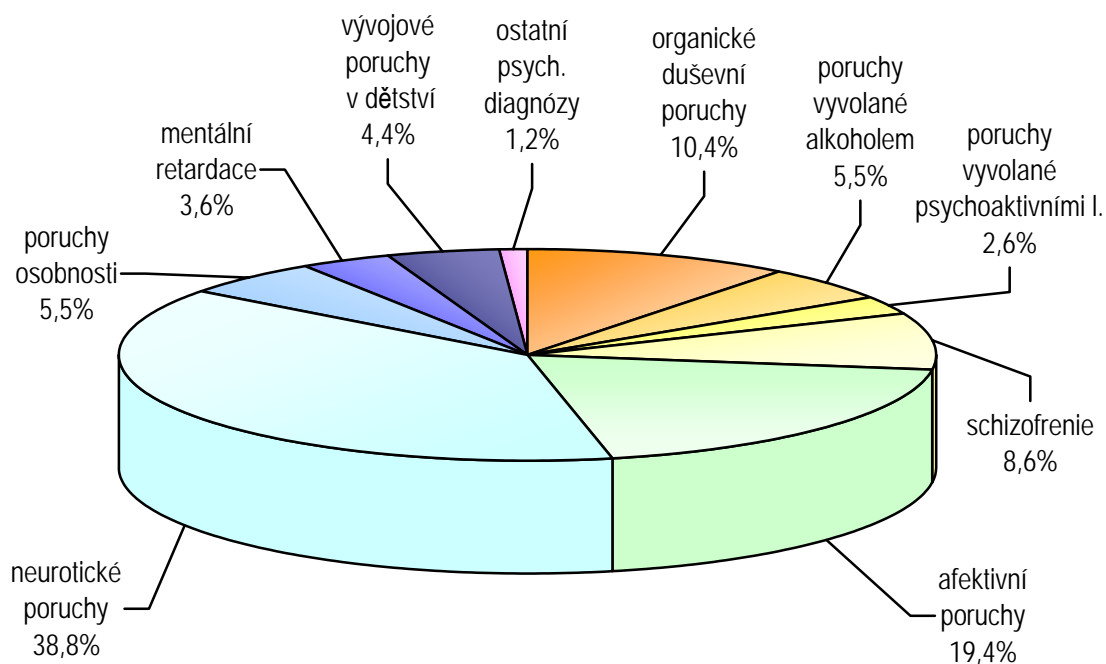
Kraj	Organické duševní poruchy	Poruchy vyvolané alkoholem		Poruchy vyvol. ostat. psychoaktiv. látkami		Schizofrenie		Afektivní poruchy		Neurotické poruchy		
	F00-F09	F10		F11-F19		F20-F29		F30-F39		F40-F48 F50-F59		
na 10 000 obyvatel												
	inc.	prev.	inc.	prev.	inc.	prev.	inc.	prev.	inc.	prev.	inc.	prev.
Hl. m. Praha	13,2	72,4	6,9	33,1	9,6	34,4	5,4	63,5	32,4	175,4	85,2	317,8
Středočeský	11,2	36,6	3,9	13,3	2,1	9,9	2,3	23,5	12,0	71,6	33,7	134,3
Jihočeský	9,4	47,6	4,4	15,8	3,4	8,4	4,8	39,4	17,6	101,1	41,8	185,3
Plzeňský	16,4	49,5	7,3	23,0	6,0	21,1	7,4	37,8	19,9	81,7	63,0	203,3
Karlovarský	11,2	33,6	3,4	12,5	2,4	6,6	3,3	27,8	19,3	60,0	40,6	107,4
Ústecký	11,1	41,9	3,5	12,9	3,1	13,9	3,5	39,5	13,4	69,5	42,1	143,8
Liberecký	6,9	24,9	5,6	19,3	2,2	5,4	2,2	36,0	12,2	67,0	39,4	126,5
Královéhradecký	10,1	45,3	6,1	26,7	2,7	7,2	3,0	41,8	13,1	95,4	50,6	221,1
Pardubický	12,1	51,9	6,9	21,2	1,3	3,7	4,9	42,1	14,9	94,3	35,0	141,2
Vysočina	6,7	39,6	4,5	19,0	1,4	5,1	3,3	32,9	19,1	113,9	32,6	122,3
Jihomoravský	17,5	48,4	8,2	29,3	4,0	10,8	4,2	39,6	16,1	85,2	52,7	204,6
Olomoucký	15,1	63,8	12,4	46,3	3,1	11,2	5,1	52,2	29,0	123,0	56,6	263,1
Zlínský	8,9	31,7	14,0	39,5	1,3	3,2	3,3	42,4	10,5	54,6	36,1	122,8
Moravskoslezský	16,2	61,6	8,6	36,3	2,0	9,5	3,8	38,0	9,8	53,2	41,5	145,6
ČR	12,6	49,1	7,0	26,0	3,5	12,3	4,0	40,6	17,2	91,2	48,3	182,8

Kraj	Poruchy osobnosti		Sexuální poruchy		Mentální retardace		Vývojové poruchy v dětství a adolescenci		Neurčená duševní porucha		Neplodnost		Vývojové poruchy mužských pohl. orgánů	
	F60-F63 F68-F69		F64-F66		F70-F79		F80-F98		F99		N46,N97		Q53-Q55	
na 10 000 obyvatel														
	inc.	prev.	inc.	prev.	inc.	prev.	inc.	prev.	inc.	prev.	inc.	prev.	inc.	prev.
Hl. m. Praha	11,8	54,5	2,2	10,7	1,1	7,3	9,1	24,0	1,3	7,0	9,0	14,4	0,2	1,0
Středočeský	4,4	14,3	0,2	1,3	1,4	13,6	1,9	9,2	0,3	1,0	1,8	4,5	-	-
Jihočeský	3,3	17,1	0,1	1,4	2,2	16,5	8,3	21,4	0,1	0,1	0,5	0,8	-	-
Plzeňský	6,3	38,7	0,2	0,6	5,5	23,6	8,6	22,0	3,6	6,1	0,4	0,5	-	0,0
Karlovarský	5,7	14,0	0,1	0,5	2,3	20,5	7,3	17,1	0,3	1,2	-	-	-	-
Ústecký	3,9	19,1	0,6	5,3	2,5	22,2	8,8	27,6	0,7	1,6	4,7	4,9	0,2	0,2
Liberecký	3,6	15,6	0,5	2,4	1,1	10,1	5,2	20,2	1,0	1,2	2,3	4,4	-	-
Královéhradecký	5,9	37,0	0,5	4,1	1,9	21,0	11,7	35,9	0,4	1,3	-	1,1	-	-
Pardubický	2,8	16,0	0,2	0,5	1,9	21,2	7,1	15,6	0,8	1,9	-	-	-	-
Vysočina	3,5	15,0	1,4	3,2	2,0	17,5	3,6	11,4	-	0,2	-	-	-	0,0
Jihomoravský	8,2	26,5	0,6	4,7	2,1	16,1	7,1	23,4	0,6	0,9	0,2	0,3	0,0	0,1
Olomoucký	11,9	42,2	0,7	3,5	2,9	23,3	6,1	20,5	5,2	5,7	0,0	0,9	-	0,2
Zlínský	3,1	12,5	0,0	0,1	2,5	18,2	8,7	20,2	0,3	0,4	-	-	-	-
Moravskoslezský	4,0	19,1	0,2	1,3	1,8	18,9	3,7	20,0	0,2	0,3	0,1	0,5	-	-
ČR	6,0	25,7	0,6	3,3	2,1	17,1	6,6	20,6	1,0	2,2	1,8	3,0	0,0	0,2

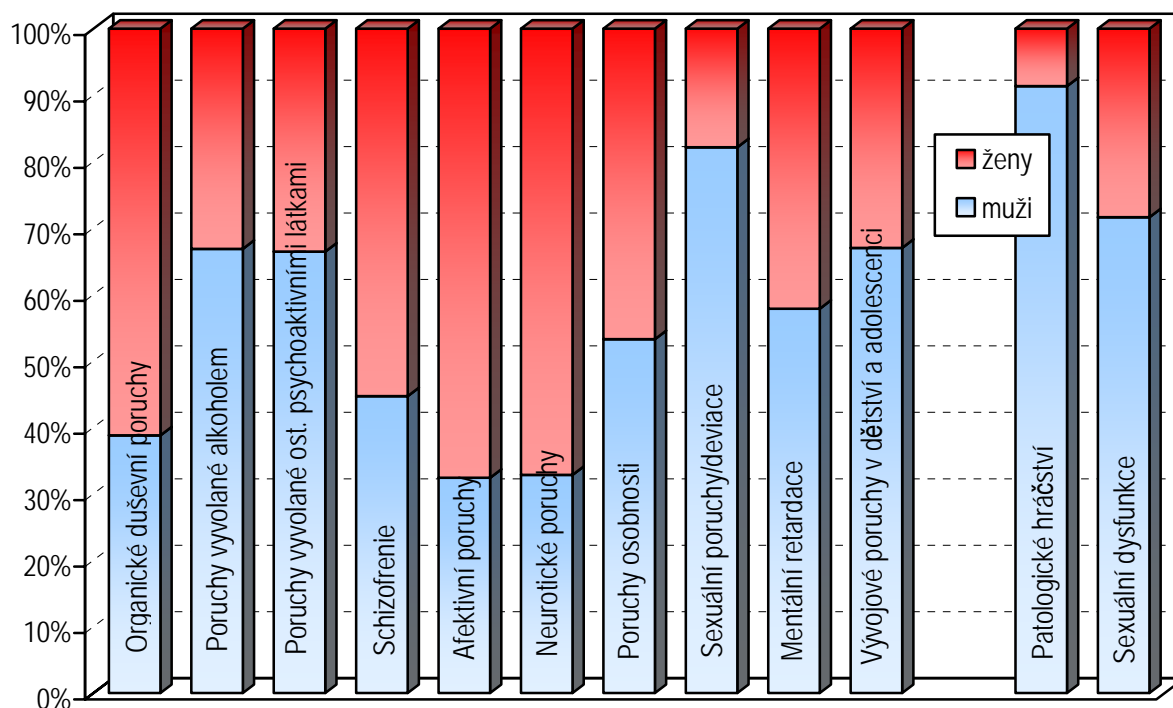
Počet ambulantních ošetření - vyšetření v oboru psychiatrie na 10 000 obyvatel

Struktura počtu prvních ošetření v ambulantních psychiatrických zařízeních v roce 2006 - vybrané diagnózy

Podíl prvních ošetření ve sledovaném roce na vybrané diagnózy podle pohlaví

Vypracovala: Ing. Blanka Nechanská